

SOSYALİSTLERİN YAPAMADIĞINI SERMAYE VE İKTİDAR BAŞARIYOR

23 Kasım 2021

Yıldırım Koç

1960'lı, 1970'li yıllarda sosyalistler, halkın yoksulluğundan söz ettiklerinde ve bunun sorumlusunun sermayedar sınıf ve büyük toprak sahipleri olduğunu ileri sürdüklerinde, servet düşmanı olarak suçlanırlardı. Hemen arkasından da Türk Ceza Kanununun 141. ve 142. maddeleri gelirdi. İnsanlar, bir sosyal sınıfın diğer bir sosyal sınıf üzerinde baskı ve tahakkümünü kurmak için örgütlenmekle veya propaganda yapmakla suçlanırdı.

Esasında 1960'lı ve hatta yaklaşık 1975 yılına kadarki dönemde Türkiye'de yoksulluk vardı, ancak yoksullaşma yoktu. Tam tersine, dünyada kapitalizmin altın çağı yaşanıyor ve bu süreç Türkiye'de de etkisini gösteriyordu.

Kapitalizmin altın çağının yaşandığı bir dönemde, Sovyetler Birliği ideologları, kapitalizmin üçüncü bunalım döneminin yaşandığını ileri sürüyor ve Türkiye'deki sosyalistlerin önemli bölümünü de etkiliyordu. Bu dönemde sosyalist hareketin yayın organlarının epeyce bir bölümünde bu kavramı ve kapitalizmin insanları nasıl yoksullaştırdığına ilişkin değerlendirmeleri okuyabilirsiniz.

Bir siyasi kaygıyla hareket etmeyen ve halkımızın çok büyük bölümünü oluşturan sıradan insanlarımız genellikle sosyalistlerden daha gerçekçidir. Sırtlarında yumurta küfesi taşıdıkları için son derece ihtiyatlıdırlar. Kısa vadeli çıkarlarını da çok iyi bildiklerinden, öyle kolay kolay gaza gelmezler. İnsanlar hayatlarından memnunsalar ve geleceğe ilişkin umutları varsa, ağzınızla kuş tutsanız onları harekete (hele hele ciddi riskler içeren hareketlere) sokamazsınız.

Bu nedenle, insanlarımızın büyük bölümü bu yıllarda sosyalistlerin propagandalarına inanmadı. Tamam, sorunlar vardı; ancak sorunlar daha da artmıyor, zaman içinde peyderpey çözülmüyordu. Gecekondu kentin diğer evlerine göre kötüydü; ancak insanlarımız bu evde yaşadığında köyün sağladığı olanakların ötesinde olanaklara sahipti. Ayrıca, yıllar sonra bu gecekondu arsasını müteahhite verdiğinde birkaç daire de alabildi. Okuttuğu çocuğu, üniversite diploması sayesinde daha iyi bir hayat sürebiliyordu. Tamam, ondan çok daha iyi koşullarda yaşayanlar vardı; ancak eğer kendisi daha iyi yaşama şansına sahipse, başkalarının birilerini sömürmesi, birilerinin sırtından para kazanması, akıl almaz servetlere sahip olması, onu rahatsız etmiyordu. Ayrıca, o yılların "sosyal medyası" da TRT'nin televizyon yayınlarıyla sınırlıydı. Bu televizyon yayınlarındaki filmlerin çoğu da, yoksul delikanlı ile zengin kız aşkını, aile dayanışmasıyla aşılacak sorunları, mağdurların sonunda galip geldiği mücadeleleri ele alıyordu. Yeşilçam filmleri günümüzün yayla gibi evlerini, zenginlerin akıl almaz servetlerini yansıtmıyordu. Servetin görüldüğü filmlerde de yoksul delikanlı veya yoksul kız, servet sahibini dize getiriyordu. Kısa bir süre önceye kadar ise kredi kartı ve tüketici kredileriyle bazı temel ihtiyaçlarını veya ihtiyaç olduğunu düşündüğü ürünleri tüketebilen insanlarımız, geleceğe umutla bakıyordu. "Yoksulluk edebiyatı" ve "servet düşmanlığı" halk kitlelerinde yankı bulmuyordu; bulmasının maddi koşulları yoktu.

Bu koşullarda servet sahiplerinin düşmanı bile olsanız, halkımızın büyük çoğunluğunu servet düşmanı yapamazsınız. Gerçekçi halkımız, bu propagandalara gelmez. Böyle bir dönemde servet düşmanlığı yapan, 141 ve 142 mağduru olur. Nitekim böyle oldu.

Bugün ise şartlar tümüyle farklı. Kimse servet düşmanlığı yapmasa bile, yaşanan ve giderek daha da ağırlaşan şartlar, sıradan insanları servet düşmanı yapıyor. Zenginlerin korkması gereken, sosyalistlerin propagandaları değil, sorunları giderek artan sıradan insanların yaşadığı umutsuzluk ve biriken öfkesidir.

Artık kapitalizmin altın çağı yok. Tam tersine, 2008 yılında yaşanan kapitalizmin üçüncü küresel krizinin etkileri devam ediyor.

Uygulanan sermaye yanlısı ve bazen iktisat mantığıyla temelden çelişen politikalar, pahalılığı daha da artırıyor. İşsizlikle birlikte artan pahalılık, insanları çaresizliğe itiyor.

Artık gençlerimiz çaresizlikten "kapağı yurtdışına atmayı" amaçlıyor. Büyük fedakarlıklarla çocuklarını üniversiteye gönderen aileler, artık evlerinde bunalıma girmiş çocuklarının derdini yaşıyor.

1960'lı yıllarda fabrikaların kapıştığı vasıflı işçilerin yerini günümüzde artan ve yapısallaşan işsizlik aldı. Kredi kartları ve tüketici kredileriyle kazançlarından çok daha fazlasını harcayan insanlar, borç içinde kıvranıyor. Yoksulluk yaygınlaşıyor. Covid-19 sürecinde bu sıkıntılar daha da arttı.

Ancak aynı zamanda işverenlerin önemli bir bölümünün kârları artıyor. Aynı anda birkaç yerden maaş alan bürokratların gelirleri dudak uçuklatıyor. İktidara yakın müteahhitlerin kazançları, geçenin geçmeyenine para ödediği köprüler ve yollardan milyonlarca dolar kazananlar, sağlık sisteminin çöktüğü koşullarda müşteri (hasta) garantili bazı işletmelere ödenen paralar, vb. insanlara artık batıyor. Eskiden hem bu ölçüde bir adaletsizlik yoktu, hem de olanlar pek duyulmazdı. Şimdi hem dertler artıyor, hem herkesin elindeki akıllı telefonlar ve sosyal medya, bu gerçeklikleri halkımıza duyuruyor.

Halkımızın büyük bölümünü yıllarca uğraşan sosyalistler servet düşmanı yapamadı; bugün siyasal iktidar ve sermayedar sınıf onların yerine bunu başarıyor. Haydi hayırlısı.